Ч. 49 (12.998). Львів, субота 5. березня 1932. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертрічно 14·00 „
Піврічно 28·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Бемо на трівогу!

Нужда села і голод на Гуцульщині. — Потреба негайної допомоги.

Львів, 3. березня 1932.

Українська преса засипувана щораз більше вістками про страхітливий стан українського села. Ті загальні дані, які досі характеризували відносини в українському хліборобському світі у звязку з господарською скрутою у цілій Польщі й усьому світі та які формулувалися у нашому краю ще під впливом окремих специфічних явищ господарсько-політичної натури, — нині щораз частіше починають проявлятися у поодиноких конкретних випадках жахливої нужди, яка росте вшир і вглиб і стає національною катастрофою. Бо число тих випадків з дня на день більшає, вони обіймають уже цілі села й цілі околиці, а їх фактичний зміст такий, що мова про „павперизацію“, „обмеження потреб“, „поворот до примітивних засобів господарки“ і т. п. — це діточа фразеольогія. Істнує лише одно слово, що віддає весь трагічний жах положення: **голод.**

Два дні тому подали ми дві короткі алярмуючі звістки про справжній голод, який запанував у двох селах, одному в горах (Криворівня) і одному в долах (Угерці Винявські). Нині вже й польська преса принесла жменю нових інформацій про **голод на Гуцульщині.** Населення цілих околиць не має навіть найнужденніших харчів. Від села до села ходять громади перемерзлих голодних гуцулів, жебраючи хліба в „заможних“ господарів, яких уже нині можна вичислити на пальцях. Навіть дрібні мідяні гроші, сотики, стали рідкістю, бо коли і трапиться якийсь заробіток, то виплачують його в натурі — кількома кільограмами кукурудзи, якою потім довший час харчується ціла родина...

Відомо, що майже вся Гуцульщина заробляє майже виключно при рубці і сплаві дерева. Лише невеличкий відсоток працює при каміноломах та скупеньких комунальних роботах (дороги). Тому теж головною причиною нинішньої катастрофи є — як цілком слушно зауважує „Газета Поранна“ — відносини у тамошньому деревному промислі. Читаємо там таке: „Ліси, які належали до державного скарбу, скарбківської фондації, графа Юрія Баворовського, громад і поодиноких селян, вели аж до 1927 року інтенсивну господарку (ми-ж додамо: навіть занадто інтенсивну, бо просто грабіжницьку господарку — прим. Ред.). Річно вирубували ок. 120.000 куб. метрів, при чому ціла обробітка дерева була головним джерелом доходів населення, приносячи йому ок. міліона зол. річно (це й була трагедія того населення, яке заробляло при господарці, що одночасно на будуче підривала його екзистенцію: гуцул, винищуючи ліси, щоби жити, мусів власними руками копати собі могилу! прим. Р.). Ситуація змінилася у 1927 році, коли після катастрофальної повени віддано концесію на сплав по Черемоші фірмі Гец, якої осідком є Відень та яка виступає, як „Галіцийска Спулка“ для деревного промислу в Кутах. Користаючи з привілею, фірма приступила негайно до підвишки такси за сплав. В 1927 році ця такса була: за метер 0.53 зол., в рік пізніше 4.08 зол., в 1929 р. — 2.52 зол., в 1930 р. — 5.88 зол., а в 1931 р. — **12 зол.** Одночасно ціна на смереку впала від 1927 р. до 1931 з 4 дол. за метер на 1.60 дол. льоко ваґон. Супроти такої кількакратної підвишки сплавної такси та знижки ціни дерева, всяка калькуляція вирубу стала неможливою. Меморіяли, які деревні фірми вносили до влади, не мали ніякого позитивного вислідку, — навпаки, таксу знову підвищено. Деревні фірми почали банкротувати й вирубка дерева припинилася. Сьогодні запаси дерева порохнявіють, дорога на Черемоші світить пусткою, та населення, позбавлене головного джерела заробітку, терпить скрайню нужду“.

До повищих інформацій додамо ще увагу, що політика закордонної деревної фірми була свідома: з уваги на крізу в Австрії й Німеччині та повні склади австрійських фірм (меблі!), з другогож боку з огляду на вічну польсько-німецьку війну — австрійська фірма була виразно заінтересована в тому, щоби спаралізувати дальшу експльоатацію дерева, яка раньше була занадто безплянова й хапчива, тепер-же майже цілком завмерла. Чужинецькій фірмі можна не дивуватися, але треба дивуватися державним чинникам, які також раньше потурали грабіжницькій господарці (що м. і. ставала причиною катастроф спорадичних повеней), як потім потурали підриванню екзистенції цілої ділянки промислу.

Названий польський часопис впевняє, що староство у Косові знає цю справу, але часті зміни на становищі старости внеможливлюють санацію відносин. Апелює теж, щоби врешті „хтось компетентний“ вглянув за куліси покутської драми, тому, що входять тут у гру господарські, гуманітарні, а навіть політичні моменти...

Нас **куліси** драми в цій хвилині цікавлять менше, ніж **сама драма.** Самаж драма є того роду, що не дозволяє на довгу аналізу причин і на довгі — та здебільша згори безвиглядні! — заходи у центральних державних чинників у справі **зміни системи,** яка полягала завжди на байдужності до життєвих справ далеких „кресових“ закутин, — до справ якогось там гуцульського племени української нації. **Голод не має часу!** За голодом іде швидкою ходою страшна недуга-зараза, а за нею — смерть. **І тому поміч мусить бути негайна.**

Хтож має допомогти? Істнують уже епархіяльні, повітові й парохіяльні комітети, покликані до життя нашими духовними чинниками, і вони, маючи вже сякий-такий апарат, повинні зайнятися акцією допомоги в першу чергу. До **цієї акції повинні приступити всі ті установи, які можуть негайно в цій чи іншій формі урухомити поважніші засоби.** Маємо на увазі українську кооперацію й усі фінансові установи. Розуміємо, що скрізь і на тих установах відбивається загальна ситуація. **Але треба зупинити похід голоду!** Річ ясна, що паралельно повинні піти заходи перед державними чинниками — прийти з негайною допомогою у харчах, фондах, одягах і ліках та мерщій перевести реформи, які відкрилиб населенню варстати праці.

Поміч мусить іти в першій мірі голодуючим! Тут треба тямити не лиш про Гуцульщину, але й про ті околиці на долах, де минулорічна посуха й град вибили на пні збіжжа, а спадок хліборобських цін плодів, безробіття, податки, зачинені еміграційні шляхи і т. д. і т. д. доконали решти.

Чекаємо негайного відгуку і негайної допомоги!

Шкільні закони в світлі всесторонньої аналізи.

(Промова пос. М. Рудницької, виголошена на пленумі сойму дня 26. лютого 1932 р. в часі дискусії над законопроектом про устрій шкільництва. — Переклад з соймової стенограми).

Високий сойме! Не минуло ще 6 тижнів від цього часу, коли п. міністр внутрішніх справ у свому експозе на бюджетовій комісії запевнював нас і світ про „доброзичливість“ уряду супроти українського громадянства, зокрема супроти наших „культурних аспірацій“, а вже паде на українське населення новий доказ цеї „доброзичливости“, цього „повного зрозуміння“ наших змагань і потреб. Після нового кольонізаційного закону, котрий мав мабуть свідчити про вимкову „опіку“ уряду над господарським розвитком українського населення, приходить сьогодні черга на таку незвичайно важну ділянку як шкільництво. І ось у цій ділянці, що так глибоко врізується в життя нації, в цій справі найдорожчій, найціннішій для кожної культурної суспільности: у справі виховання молодого покоління **паде на нас сьогодні новий удар** у формі нових шкільних законопроектів, а саме: закону про устрій шкільництва і закону про приватне шкільництво.

Моїм завданням буде зясувати в загальних нарисах відношення Українського Клюбу до законопроекту про перестрій шкільництва, що є предметом нарад високого сойму. І зараз на самому вступі бажаю заявити, що коли оцінюємо предложений закон з погляду потреб та інтересів українського громадянства, з точки погляду розвитку української освіти і культури, мусимо заняти до нього **рішучо негативне становище.** Мусимо протиставитися його основній структурі, якою є **крайня уніфікація шкільництва,** переведена на терені цілої польської держави з повним знехтуванням факту, що в границі Польщі входять великі українські простори. Така організаційна, програмова й ідеольогічна уніфікація шкільництва, така його безприкладна централізація є повним перекресленням права української нації до плекання своїх питомих національних прикмет, що в наслідках змагає до того, щоби накинути українському громадянству чужу культуру. Мусимо також **протиставитися провідній ідеї закону,** а саме **доктрині про державне виховання.** У відношенні до українського громадянства ця доктрина — в злуці з крайним етатизмом і повним виключенням громадського чинника — **має на ціли відібрати нам всякий вплив на виховання нових поколінь,** має на ціли втиснути українську молодь в чужу виховну систему на те, щоби з **душі цієї молоді видерти національні ідеали.**

Мусимо протиставитися також цілій низці постанов, що відносяться до перебудови шкільництва тому, що вони **зменшують наш національний стан посідання** в шкільництві або **ставлять перед нашою молоддю непоборимі перепони в її змаганні добути освіту.**

Постараюся доказати правильність нашого становища і обговорю наперед поодинокі питання, звязані з проектованою перебудовою шкільництва, а опісля дозволю собі повернути до провідних ідей закону. При тому, щоби не повторяти аргументів і замітів, які були вже тут сьогодні подані в дискусії, підкреслюю ще раз, що з багатого комплексу педагогічних, суспільних і політичних питань, які вяжуться зі справою реформи шкільництва, зверну увагу лише на ті, що відносяться безпосередньо до інтересів української людности в Польщі, і зокрема спинюся на тих постановах закону, які для нас є найбільше грізні, найбільше небезпечні.

Зачну від **народнього шкільництва.** Отже в ділянці народнього шкільництва не маємо вже нічого до втрачення. Пануючим типом початкової школи на українській землі є, як відомо, школа найнижче зорганізована, себто школа одно і двоклясова. Від тепер ця школа має називатися школою першого організаційного ступня. В дійсності остане вона тим, чим була досі: елементарною народньою шкілкою, в якій наука відбувається в найгірших умовинах, а саме при рівночаснім спільнім навчанні кількох річників — шкілкою, яка не заспокоює голоду освіти серед найширших мас українського народу. Природною консеквенцією такої школи, в якій для доповнення лиха наука відбувається в чу-

жій мові або в двох мовах, є застрашаюче явище поворотної безграмотности. Триступнева организація вселюдного шкільництва не поправить у нічому сьогоднішнього стану. Закон не говорить нічого про те, на яких основах буде спиратись ця триступневість організації. Також уложення пляну шкільної сіти і спосіб його реалізації закон лишає необмеженому рішенню міністра освіти. Ці постанови наповнюють нас тяжкою журбою не лише щодо можливости повстання в українському селі школи вище зорганізованої, але передовсім щодо реалізації вселюдного навчання. Сотки тисяч українських дітей перебувають сьогодні поза школою, не находять вони місця в ніякій школі, навіть однокляcовій. Новий устрій шкільництва здається погіршує ще цей стан, кривдить ще більше бідну молодь, в першій мірі селянську.

Законопроект ломить також принцип семилітнього навчання. § 6. точка 2 і § 10. точка 2 закону, які говорять про можливість скорочення шкільного обовязку та § 7. точка 2 і 3, що передбачують можливість відложення шкільного обовязку, криють у собі небезпеку скорочення науки для українських дітей. На основі досвіду цілої шкільної політики уряду супроти українського населення побоюємося дуже, що скасування 7-ого року науки зачепить передовсім т. зв. східні і південно-східні „креси", що саме на наших землях „комунікаційні труднощі" чи інші „умовини організації вселюдного шкільництва" буцім не дозволять на ведення науки через 7 літ. Реасумуючи те, що я сказала про перебудову вселюдної школи, стверджую, що законопроект має на ціли скривдити сільську молодь та задержати українське село в безпросвітній темноті.

ВРАЖІННЯ В СОЮЗІ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, 3. III. ПАТ. На пів години перед відкриттям надзвичайного засідання Союзу Народів надійшла вістка, що японці під Шангаєм припинили бої. Вістка розійшлася швидко по куюарах і викликала загальне вдоволення.

—o—

ЯПОНЦІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ.

ШАНГАЙ, 3. III. ПАТ. Надії, що відступ китайських військ на 20 км. від Шангаю доведе до припинення воєнних ділань, завели. Японське міністерство війни приказало японським військам переслідувати китайців аж до перемиря.

—o—

ЗАГАЛЬНЕ ПРИПИНЕННЯ БОЇВ.

ШАНГАЙ, 3. III. ПАТ. Адмірал Номура, командант японської фльоти, заявив, що японські війська осягнули свою ціль і тому він наказав припинити бої в 14. год. Генерал Широзава, начальний командант японських збройних сил, наказав теж занехати воєнні операції. Японці не посуваються вже дальше.

—o—

Вісти з конференції роззброєння.

Пропозицію Літвінова в Женеві відкинули.

Дня 25 лютого в генеральній комісії конференції для зменшення та обмеження збро̄єнь поставив Літвінов знову відому пропозицію про цілковите роззброєння держав. Довга промова Літвінова не містила в собі нових важних аргументів для радянського проєкту. Напади радянського промовця на „капіталістичні" держави були гостріші ніж в його першій промові. Було також більше висловів обурення з приводу японсько-китайських боїв, чим він хотів можливо посередньо заперечити відомости про японсько-більшовицьке порозуміння на Далекому Сході. По думці Літвінова лише роззброєння може принести державам забезпечення проти війни. Але перемогла саме відворотна думка, що безпека проти війни може спонукати держави зменшити їх збро̄єння. Найбільше виразно висловив цю думку заст. голови комісії, грецький делегат М. Політіс, який навів багато прикладів, між іншим і приклад Злучених Держав Америки та Канади, що держави, які мають добросусідські відносини, не збро̄яться.

У дипльоматичній формі дали там до зрозуміння, що саме Радянщина загрожує спокоєві Европи та є тим самим перешкодою до роззброєння. Лише делегат Туреччини Тевфік-Бей мав відвагу висловити свою симпатію для проєкту резолюції Літвінова, яка дістала таким чином лише один голос.

(Укр. Бюро в Женеві)

Зріст протияпонського настрою в Женеві.

Заклик дванацяти держав адресований лише до Японії був тут зворотним пунктом міжнародніх симпатій у сторону Китаю. Відповідь японського уряду на цей заклик не викликала тут бажаного йому вражіння. Зріст акції деяких великих держав на користь Китаю, а головно вперта й успішна оборона Шангаю, спонукують тутешні політичні кола оцінювати значно вище шанси китайського уряду. Найкраще поінформований про погляди Союзу Народів „Журналь де Женев" порівнує бій за Шангай з боєм на Марні, констатує зріст національної єдности Китаю та пише, що час працює для китайців. Погляд женевського дневника тимбільш цікавий, що до недавна деякі часописи писали про підтримання Японії Францією.

Приклад Японії показує між іншим, що дуже нерозумно легковажити голос Женеви, яка була рішаючим центром міжнародної пропаганди вже в часі світової війни, а тепер є до того й осередком Союза Народів.

(Ук. Б-р. в Женеві.)

Національна політика більшовиків

в освітленні чеського політика.

II. Замітки до думок посла Нечаса про національну політику комуністів на Україні.

Не будемо перечити, що у величезній державі, яка простягається від Білого Моря до Чорного, від Балтійського Моря аж до Тихого Океану, є багато змін і не все на гірше, як це думає дехто поза межами СРСР. Передовсім національна революція принесла чимало корисних змін навіть під більшовицькою диктатурою.

Але до Нечасових висновків ми бажаємо подати деякі факти, що кидають трохи інше світло на національні відносини Сходу Европи.

Насамперед щодо теоретичних міркувань Нечаса. Навівши погляди Леніна-Сталіна на національну справу і подавши факти практичного переведення теоретичних думок цих ватажків більшовизму, автор ні одним словом не виявляє, що він у чімнебудь з тими поглядами не погоджується. Повна солідарність! Виходить так, що нібито мовою й культурою, в рямцях призначених комуністичною партією, вичерпуються всі національні проблеми Сходу Европи! Тимчасом знаємо добре, що національна справа *значно ширша* від фільольогії та рідної школи, бо вона торкається також політики й *народнього господарства*. За даними Нечаса виходить, що більшовики добровільно пішли „назустріч" культурному розвиткові українського народу. Але він забуває про ріки крови, які мусів пролити український нарід у часі революції, щоби оборонити своє право на рідну школу під більшовицьким режімом. Не тільки через реквізиції, як думає Нечас, українські маси боролися доки могли зі зброєю в руках проти російсько-більшовицького наїзду, але й за право культурного й політичного самоозначення.

Політика „українізації", „татаризації" і т. і. була не так вислідом теоретичних міркувань, як практичною потребою більшовицького режіму, щоби, з одного боку перетягти на свій бік або щонайменше, невтралізувати „рідною мовою" інтелігенцію поневолених народів, а з другого — вкрастися в довіря до селянських мас, „влізти в душу", як каже відомий „спец" цієї справи комуніст Затонський.

У таких обставинах „право самоозначення народів" обмежується лише правом того чи іншого народу приймати в рідній мові ту „культу-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. БЕРЕЗНЯ 1932.

ОЛЕНА ЦЕГЕЛЬСЬКА.

Велика мовчанка.

Раз розмовляла я з одною дамою. Свідомо вживаю чужого слова „дама", бо іншого слова не можу тут ужити.

Вона була на порозі старости, але не робила враження старої. Одягалася в темні сукні, від яких чудово відбивало її сиве волосся і лілійно біле обличча та руки. Обличча її зберігло чистий овал, без зморщок; оживлювали його прегарні сині очі з темними бровами.

Дама належала до тих жінок, про які і не треба казати: „вона мусіла колись бути гарна".

Була із тих, що своєю появою викликують несупокій і зворушення, що скромним своїм виглядом спонукують юрбу розступитися перед нею, яких одна риска невдоволення на їхнім обличчі примушує змінити тему розмови. Була із тих, які чомусь приневолюють людей відхиляти від неї всякі прикрощі. Защо? — За один кивок голови, за одну блідоньку усмішку.

Вона без усякого труду вміла володіти своїм окруженням.

— Де я її бачила?

Чи десь під лісом, на тлі темних готицьких смереків? Бачу, як проходжувалася по мягонькім затінню своїми дрібними стопами, а білі її руки придержували шаль із шовкового павутиння, що зсувувся із нахилених рамен.

— Чи було це в парку, в осені, коли золото заходячого сонця обливало її незрівнянним блеском, а за нею йшов запах зрілого винограду — чи може запах в'ялих рож?

— Чи може бачила я її ніжну стать на тлі пишного сальону, як потонула у мягкий старосвітський фотель, а оксамитною подушечкою під ногами — з головою відхиленою на різьблену спинку, и напів прижмуреними очима?

А може... може я бачила її лише у своїй уяві? Але-ж ні! Я таки справді розмовляла з нею. Дама казала про любов жінок до мущин:

— Ах скільки чуємо нарікань на лиху долю, на нещасливе кохання, на непостійність мущин, на зраду! Більшість нещасливих жінок здогаяняє все своє життя кохання, а те, що після великих зусиль находить це зовсім не вимріяне кохання — лише тимчасовий шал, який хутко залишає по собі розчарування — або це важкі окови подружого співжиття.

А жіноче серце, неначе пташка в клітці, трі́почеться і надалі бажає тільки одного: любови, а розум питається безрадно: як її добути? Як її зберігти?

Не знають сердешні, що любов це не шал промайнулої хвилини, не довголітня звичка, не розвіяний дим і не гнітучі кайдани.

Це почування солодке, а одночасно божеське та могутнє, взаємна пошана аж до звеличання, це самозабуття, почування, що росте з літами і могутніє з віддалі. Це радість від присутности дорогої особи, а туга і сум від її неприсутности.

Як часто жінки проганяють любов зайвими словами! Як часто лепечуть, щоби видатися мудрішими та кращими?

З хвилиною, коли жінка відчує на собі глибокий погляд закоханого мущини, з хвилиною, коли її серце стиснеться від солодкого болю, а душу охопить дитячий острах перед чимсь невідомим і привабливим, з такою хвилиною вона мусить здати собі справу, що вона переступила поріг країни великої мовчанки.

Це божеська країна: тут уже ми можемо бути природними, такими, якими нас боги сотворили, — тут не треба нам уже видаватися гарнішими, мудрішими, кращими. Саме похміля кохання робить нас досконалими в уяві закоханого мущини.

А щож може бути чудеснішого, привабливішого, як один раз мати спромогу виявити себе такими, якими ми є справді?

Як хибно нам видається, що мущини люблять нас тому, що ми гарні, мудрі та добрі... Ні! Вони люблять нас передовсім тому, що ми жінки. Вони знають наші хиби і люблять їх. Якби вони любили тільки досконалих жінок, таких, який вигляд ми бажаємо прибрати перед ними, то що сталось би з іншими жінками — поганими, недобрими та дурними?

Чим'є, хоч би яка красномовність супроти мови, якою говорять напівзакритими віями очі закоханої жінки? Які слова можуть рівнятися з мовою розвіяних на вітрі кучерів, з мовою тайно стисненої руки, чи несподіваного зітхання, з мовою гнучко перехиленого дівочого стану?

А коли ми погані, то чи не досить промовляє до закоханого мущини наша безборонність, наша резигнація, з якою ми піддаємося нашій долі?

Жінки! Закохані! Пробіг! Не кажіть нічого в моменті перед першим поцілунком ні після него! Не перебивайте зайвим щебетанням зернят любовних признань!

Не полохайте словами таємної тиші, в якій мають промовляти лише стукіт серць — лише зітхання і цілунки.

Щасливі жінки, які в хвилині найбільшого влюбленого захоплення вміють мовчати. Вони вже золотарі-мистці, що в щирім золоті різьблять квіти і утрепалюють в них самоцвіти. А ті, що говорять, нагадують крамарів, що продають дешеві бляшки та шкло.

... Так говорила до мене дама в темній сукні, а її тихі слова набирали щораз більшої сили.

І я зрозуміла, чому її обличча та ціла стать зберігли такий божеський спокій, після бурного життя, чому її очі дивилися кудись далеко поза окруження і чому вони були такі чудні та чудові!...

Вона справді мусіла багато мовчати, коли не раз відчула потребу та вміла так багато сказати.

—o—

ру", яку диктує комуністична партія з Москви. Чи схотів би хоч один нарід у Західній Европі таке „самоозначення"?

Вся нещирість більшовицької національної політики найясніше виявляється саме у відношенні до українського руху. Там, де більшовики можуть, вони не дають змоги розвиватися українській культурі, навіть у формі комуністичній (Зелений Клин, Сибір, та інші українські кольонії). З уст самих російських комуністів на Україні ми чуємо, що вони переводять „українізацію України без українців". Нечасові видається потішаючим фактом, що в Харкові нараховують 38 прц. українців. Чому не більшість? Комуніст Волобуєв спробував був обережно торкнутися цього болючого питання і мусів „каятись": Волобуєв ще 1928 року домагався, щоби на Україну не насилали робітників із Росії, бо українські робітники у себе не мають праці. Нема сумніву, що як у червоній армії, яка стоїть на Україні, так і в містах України російська більшовицька влада буде й надалі штучно піддержувати *неукраїнську більшість*, щоби держати Україну в руках.

Нечасова стаття надихана оптимізмом. і це цілком зрозуміле, бо під більшовицьким режімом ніхто з некомуністів не посмів би йому сказати правди про відносини. З того, що „на всіх язиках все мовчить", не можна робити висновку, що людність „благоденствує".

Коли посол Нечас думає, що втиснена в комуністичне ярмо „культурно-національна автономія" може задоволити поневолені народи СРСР, то він глибоко помиляється. Самоозначення народів не може бути досягнене без політичного й господарського визволення. Саме культурне „самоозначення" без політичних прав доводить до такої „українізації", як, наприклад, фальшування більшовицькими видавництвами творів Шевченка, Стефаника і т. п?

Хто слідкує уважно за виконанням „п'ятирічки" в СРСР, може побачити цілком ясно, що у великій мірі *працею української людности* та коштом природніх багацтв України московська влада проводить індустріялізацію Уралу й Сибіру. Хох у Радянському Союзі статистику скасували, то всеж маємо підстави твердити, що за роки колективізації вислано з України на Московщину на примусові роботи не менше як 2 міліони українців. Українською пшеницею Москва забезпечує не тільки міста всього Радянського Союзу, але у великій скількості вивозить за кордон. Вугля з Донецького басейну возять з України на віддаль більшу 1000 кільометрів, аж у Перм („Правда", 3. лютого 1932 р.).

Те, що чув посол Нечас від комуністів про „добрі наміри" Москви сприяти всебічному розвиткові господарства неросійських провінцій далеке від відомих фактів. Наприклад, Україна й надалі не має текстильної промисловости і є далі джерелом сирівців та півфабрикатів для індустрії Московщини.

Цих кілька фактів (а є їх велика сила) показують, що в СРСР дуже далеко до ідиллі „співжиття". Під іншою покришкою, та новими методами, але ще з більшою жорстокістю право українського народу бути „паном у своїй хаті" потоптане більшовицькою Москвою. Більшовизм не вирішив національного питання на Сході Европи, як думає Нечас, а тільки загальмував розвиток поневолених народів. Політичне, господарське й культурне самоозначення українського народу не за нами, а *перед нами*.

Ми знаємо, що й „рідною мовою" можна затемнювати політичну свідомість поневоленого народу. Можливо і навіть напевне є й такі між українцями під більшовицьким режімом, особливо між недосвідченою молоддю, які вважають „ленінську лінію" в національному питанні за єдино користну для України.

Щож, був час, коли, наприклад, чеські політичні провідники не домагались сепарації від Австрії, лише хотіли перебудувати Австро-Угорщину на федеративних підставах (д-р Бенеш перед світовою війною).

У Радянському Союзі, де панує й зростає безмежний централізм, українці не можуть досягнути здійснення своїх політичних і господарських прав. Провідник російських лібералів Мілюков ще в 1922 р., коли були ухвалили конституцію Радянського Союзу, зазначив був, що права так званих „самостійних" республик СРСР менші, ніж права звичайних *повітових земств* за царського режіму.

Посол Нечас занадто довірливо поставився до декорацій конституції Радянського Союзу і тому не помітив страшного московського централізму, який панує в совітській державі особливож на Україні. Всупереч поглядові посла Нечаса, що, мовляв, у Радянському Союзі йде до „гармонійного співжиття" українців з росіянами, ми бачимо на Наддніпрянській Україні хоч придушений терористичною диктатурою, але живий і могутній рух спротиву чужому насильству. Що цей рух завершиться повним усамостійненням України, не маємо ніякого сумніву. *К. О.*

Проти легкодушних покликів до бойкоту акції допомоги.

КОМУНІКАТ

В останніх днях поширено поміж українським громадянством анонімову летючку, підписану через ОУН, яка в гострий спосіб звертається проти всіх тих українських чинників, що покликали до життя і підтримують епархіяльний, повітові і парохіяльні Комітети Допомоги безробітним і голодуючим, та проти самої акції допомоги. В імя правди дозволимо собі подати до відома Українського Громадянства: 1) летючка опірається на незнанню фактів із нашого громадського життя, коли голосить, що датки, збирані названими Комітетами йдуть на польських безробітних. Фактом є, що український епархіяльний, повітові і парохіяльні Комітети розділюють свої збірки самостійно, не передаючи їх до ніяких спільних кас, лише через довірених своїх громадян і передають їх найбільш потребуючим українським безробітним і голодуючим. Коли ці Комітети стоять у звязку з урядовими чинниками з анальогічними Комітетами, такими чинниками кермованими, то це правда, однак стверджуємо, що це річ конечна, бо наслідком цього звязку є не лише збільшення, а не зменшення фондів наших власних допомогових організацій, але й їх доцільний розподіл: ті, що дістають допомогу з урядових Комітетів не дістають її вже з українських і навпаки. 2) Другу основну думку летючки, що не належить усувати безробіття і нужди з наших земель, бо це скріплює державу, рішуче відкидаємо, як гасло крайно шкідливе, котре не доведе до „національної революції", як хоче летючка, лише до соціяльної анархії і запанування більшовизму на наших землях.

Це виясненння даємо тому, що відозва ОУН може внести серед українського громадянства баламуцтво і дезорієнтацію щодо цілей і засобів українських епархіяльних, повітових і парохіяльних Комітетів, і цим нанести шкоду нікому іншому, як лише нуждуючим і голодуючим членам українського народу.

Львів, дня 2. березня 1932 р.

За **„Український Комітет Допомоги Безробітним і Вбогим"** — Центральне Бюро. Володимир Децикевич, в. р.; делеґат Митрополичого Ординаріяту у Львові; о. Василь Лициняк, в. р., делегат еписк. Ордин. в Станиславові, о. Йосиф Лучинський ЧСВВ, в. р., делегат Еписк. Ордин. в Перемишлі.

Хто ломить букву закону?

(Допис з Городенщини.)

Протестаційна акція проти нового законопроекту про самоврядування найшла в Городенщині масовий відрух. Пересилаючи петиції до підпису в повіт, закрадалися в душі ініціяторів сумніви, чи наше громадянство, прибите горем безконечної господарської кризи, найде свобідну хвилину часу, щоби гаразд призадуматися над тим, що несе за собою новий урядовий законопроект. Тепер уже з гордістю мусимо ствердити, що ми є народом зрілим, а наші широкі верстви селянства над заявами всяких достойників про підхід до мас понад голови українських політиків переходять до денного порядку. Одначе коли ще хтось і дальше подумає, що наші селянські маси не зуміють гідно стати в обороні своїх прав, то почуваємося до милого обовязку ствердити, що такий погляд є вже сьогодні анахронізмом і його чимскорше слід зложити до архіву. А це доказує хочби протестаційна акція, яка до кількох днів охопила весь повіт.

Просто сатисфакція було дивитися, коли спеціяльні висланники пішком чи підводою, не зважаючи на страшну хуртовину та невгаваючі сніговії, зі всіх закутин повіту (деякі села віддалені від Городенки на 40 км. як нпр. Сокирчин!), виконуючи свій громадський обовязок, несли підписані петиції, щоби в час зложити їх на руки голови Повіт. Комітету УНДО д-ра Р. Комаринського, який вів цю акцію.

Аж тут дня 25-го лютого являється в канц. д-ра Комаринського комісар поліції Штеґермаєр в асисті двох конфідентів і повідомляє, що має наказ перевести ревізію, бо, мовляв, дійшло до відома властей, що він веде якусь широкорозгалужену в повіті акцію. На це д-р Ком. пояснив комісареві, що це ніяка акція, тільки петиції, які на основі 107 арт. польської конституції всі громадяни мають право вносити до законодатних установ. Сконфіскувавши всі петиції, заявив комісар, що дальша ревізія є вже безпредметовою.

Зложених петицій було 51, три сконфісковано на місцях (Серафинці, Ясенів і Хмелева), після цього наспіло ще 7, так, що всіх підписаних петицій з повіту було 61.

Заходить отже питання, хто властиво ломить букву закону: чи українське населення, що в леґальний спосіб стає в обороні своїх громадянських прав, чи поліція, що всупереч постановам закону конфіскує петиції? Це діється, очевидно, не без відома нового старости Зажицького, який за посередництвом маґістрату широко розафішувався, обіцюючи, що буде трактувати всіх наріжні, без огляду на релігійні, національні чи станові ріжниці, та що буде стояти на сторожі права. А може пан староста уважає, що вношення петицій до законодатних установ і є та нельояльність, про яку згадується на афішах?

—о—

Страйк у Домбровському басейні.

СОСНОВЕЦЬ, 3. III. ПАТ. Страйкова ситуація в домбровському басейні сьогодні представляється так: Страйкує на першій зміні 10.076 осіб, при обсервації працює 1.224. Поза обсервацією приступило до праці добровільно 242 робітників. Всюди панує спокій.

Ради на межі Індій.

„Ля Депеш Кольоніяль", подає відомість під повищим наголовком, з якої робить витяг „Журнал де Женев".

У Льондоні одержали відомости, що революційні групи зорганізували на північнім сході Кашміру шість „совітів", на межі радянського Туркестану. Озброєні відділи з радянського Туркестану та фанатики з Афганістану та Персії пробилися до Кашміру. Рятуючись від масакри, тисячі індуських селян втікли на радянську територію.

Московський уряд зробив відповідальним за те магараджу Кашміру, сера Гарі Сінґа і до його столиці Срінаґару привіз радянський військовий літак ноту з повідомленням, що радянський уряд стягає на кордоні військо „для охорони невтральности радянської території".

„У цій справі Англія має дещо до говорення, бо з індуськими князями можуть відбуватися зносини лише за посередництвом Англії.

Наслідком такого поведення Радянщини шість „совітів" оголосили повалення Гарі Сінґа та зірвання зносин з Британською Імперією. Шляхту та місцевих шейхів змасакрували. Публичні документи спалили. Тепер більшовицькі комісарі переводять поділ посілостей між мусульманськими селянами. На кордоні Кашміру сконцентрована радянська дивізія з Ташкенту.

(Укр. Бюро в Женеві.)

Старий проєкт у новій редакції.

Від національних господарств до реґіонального обєднання.

Створення якогось суроґату Австро-Угорщини в царині економіки не тратить дальше своєї актуальности. Що деякий час виринають нові проєкти, в яких проповідують необхідність „наддунайської", або „середньо-европейської", або „аґрарної" — чи як її звати — федерації. Неомаркантилізм — хоч і дістає тепер скрізь право громадянства — то одночасно викликує трівогу за „господарське завтра" держав. Це особливо ясно здсовують собі у Празі й Будапешті і ці дві столиці стали кузьнями ідеї господарської співпраці середньо-европейських країв.

Після недавньої конференції в Будапешті відбулася 22. лютого ц. р. у Брні нова конференція заінтересованих держав. На цій конференції, що по своєму характері була неофіційною (Польщу репрезентував проф. Крижановський), вирішили звернутись до урядів Австрії, Мадярщини, Польщі, Румунії, ЧСР і Югославії, щоби вони скликали тим разом уже офіціяльну конференцію для створення господарського обєднання цих країв. Проєктують поширити відтак бльок на Німеччину, Францію й Італію. Користи реґіональної господарки реферували на конференції у Брні ч.-слов. міністр д-р Готовец і мадярський держ. секретар д-р Гантош.

Очевидно, нині важко сказати, чи ця акція буде щасливіша, ніж усі дотеперішні, які — до речі — не принесли ніяких результатів.

В. Н-вич.

Поможіть Волинякам!

Заклик до українського громадянства.

Українські селяни-хлібороби скрізь переживають тяжку господарську крізу. Але кількадесять сіл луцького повіту на Волині опинилося в особливо тяжкому положенні: градобиття в мин. 1931 р. знищило тут засівів на суму понад 3 міліони золотих, при чому більшість нашого селянства втратила до 100 відс. свого врожаю.

Наслідки цього градобиття страшні: [illegible] родини голодують, худоба позбавлена паші, [illegible] на на весняні засіви нема, по хатах — [illegible] розпука, зневіра, страх за іствування.

Одинока на Волині філія „Сільського Господаря" в Луцьку напружує всі сили, щоб через свого аґронома й інж.-економіста підняти з занепаду зруйновані селянські господарства, надати годівлю, створити ґрунт для молочарства і т. д., а в першу чергу дати можливість збіднілим господарям набути насіння.

Та вже сили філії вичерпуються. Над [illegible] ною господарською розбудовою зависає загроза спинення праці. І це в той час, коли [illegible] положення знищеного градом селянства вимагає від неї збільшення фахових сил і засобів та інтенсифікації праці.

Три роки борикається філія з тяжкими умовинами іствування, не простягаючи руки за допомогою до ширшого загалу. Але тепер змушена зовнішніми обставинами звернутися до українських громадян Волині, Галичини й тих, що живуть поза межами рідних земель з гарячим закликом: Поможіть аґрономічній і [illegible] акції філії серед зубожілих і голодних [illegible] братів забутої Волині.

Найменша лепта буде прийнята зі щирою подякою і причиниться до піднесення добробуту підупалого селянства. Віримо, що наш голос [illegible] стріне братній відгук, а наше [illegible] ня — належне зрозуміння.

Жертви грішми просимо посилати на адресу: Луцьк, Яґельонська, „Народня Торговля", на рахунок „Сільського Господаря", а [illegible] на адресу філії „Сільського Господаря", [illegible] Болеслава Хороброго 18.

ЗА РАДУ ФІЛІЇ:

В. Островський, голова. *А. Кушнірук*, [illegible]

Мирова лавреатка Нобля.

До найпопулярніших і найбільш заслужених діячів Злучених Держав належить 72-літня суспільна діячка і довголітня президентка всесвітної політичної жіночої організації, Міжнародної Ліґи Мира і Свободи. У признанні великих заслуг на суспільному полі надав президент Гувер пані Адамс почесний титул „Першої горожанки Америки".

Діяльність міс Адамс не обмежилася тільки на Америку. Вона одна із перших дала почин до радикальної праці над новим трівким миром, основаним на повній справедливости, рівности та самовизначенні всіх народів. Вона виступає проти всякої форми насильства та терору і подібно як Ганді, йде до своєї мети шляхом любови, поєднання та мирного співжиття всіх народів. Свої погляди виявила міс Адамс у кількох творах як „Нові мирові ідеали", „Мир і хліб підчас війни", де обговорила основно шляхи та методи як боротись за новий мир.

За великі заслуги праці над миром дістала вона мирову нагороду Нобля на 1931 р. Другу половину нагороди дістав одночасно також американець ректор університету в Колюмбії д-р М. Мюрей-Батлер.

Міс Адамс уродилася в 1859 р. в Кордавіль, у стейті Ілінойс. Походить із заможної родини з Шікаго і вже у молодих роках почала вести живу громадянську діяльність. Згодом студіює на американських і европейських університетах.

В 1881 р. заснувала міс Адамс разом з п-нею Елен Стар перший захист для бідних еміґрантів у Шікаго, що згодом став суспільним центром великої громадянської праці. У ньому улаштувала вона культурно-освітні клюби, бібліотеки для дітей, викладові салі через які пересувається денно понад 9.000 осіб. У 1919 р. зорґанізувала вона із президентом Гувером „Американський комітет помочі німцям", а опісля працює в усіх американських комітетах, щоби нести поміч знищеній війною Европі.

Коли підчас світової війни в 1915 р. соціялістка д-р Алетта Джекобс і мадярська письменниця Рожіка Шваммер скликали жінки світа на мирову конференцію до Гаґи, тоді Міс Адамс зібрала 50 делеґаток з Америки, щоби взяти участь у цьому першому всесвітньому жіночому конґресі. Коли ця делеґація приїхала до Европи її заарештували за шпіонажу перед приїздом до Ротердаму і щойно чотири дні пізніше випустили її. Англійський уряд відмовив видати пашпорти 180 англійським делеґаткам, які мали взяти участь у конґресі в Гаазі.

Конференція в Гаазі була першим завязком „Міжнародньої Ліґи Жінок для Миру та Свободи" і її вели під гаслом „нових шляхів до мира". Обговорювали тут цілу низку актуальних питань, а саме справи репарацій, інтернаціональних довгів, загального роззброєння самовизначення всіх народів і багато інших питань, які опісля стали основою 14 пунктів Вільсона. Міс Адамс від 1915 р. досі є президенткою цієї найбільшої міжнародньої жіночої орґанізації.

Для поширення своїх ідей Міс Адамс обїхала цілу Америку, Европу, Азію та Африку та згуртувала представниці жіноцтва з усіх пятьох частей світа. За свої організаційні заслуги дістала вона кілька почесних докторатів.

Нам, українцям, відома Міжнародня Ліґа Миру та Свободи з минулорічних осінніх подій. Вона вислала в осені 1930 р. свою делеґацію в особах ґенераль. секретарки міс Шіпшенкс і п-ні Опенгайм. Завдяки їхнім інформаціям міністр закордонних справ Гендерсон і англійські посли знали про дійсне положення українського народу у Сх. Галичині в осені 1930 р. і справа наша стала актуальною на міжнародньому форумі.

Блянка Баранова.

3 і пів місяця на дорогу з Праги до Львова!

Новий почтово-цензорський куріоз: почтова посилка з Чехії до Львова йде довше, ніж подорож довкола світа!

В останніх днях ми подали кілька прикладів на містерії, які діються з *порученими почтовими посилками*, адресованими до Львова. Оноді повідомляли ми про примірники Альманаху віденської „Січі", які десь „пропали", хоч були післані порученими посилками та на адреси осіб, які не займаються кольпортажею „нелегальних друків". Аж ось нині маємо змогу подати до відома новий подвиг. Львівська друкарня Беднарського, Ринок 9., отримала в дні 3. березня з чеської Праги посилку (поручену!) коректи наукових статтей, призначених для економічного збірника варшавського Наукового Інституту. Дата висилки видніє на печатці почти у Празі: 20. XI. 1931. Таким робом поручена посилка з Чехії йшла до Польщі рівно 3½ — три з половиною — місяці, себто стільки часу, скільки булоб аж занадто достаточно, щоби заїхати на боєвий фронт під Шанґаєм і повернути назад — чи до Праги, чи до Львова!

Посилка коректи прийшла теж „у сам час". Так довго чекали на неї від п. В. С[illegible] вченого економіста (його імя висилаючого [illegible] дуже виразно на посилці), аж зробили у [illegible] самостійно коректу й видали книжку: вона й [illegible] явилася яких 2 місяці тому!

„Ґазета Поранна", передруковуючи за нами наші інформації про порядки з цензурою [illegible] і почтових посилок, яких тайну „ґарантує" [illegible] ська конституція, висловлювала [illegible] недовіря, чи щось таке можливе. [illegible] *посилка так само лежала понад три місяці* [illegible] *львівському цензорському (пресовому) [illegible] при городському старостві у Львові!*

Може цим разом „Ґазета Поранна" [illegible] у ці, дійсно неймовірні, історії, яких [illegible] місто Львів. Наші кількакратні [illegible] повідальних за ці порядки чинників [illegible] наслідку. Невже нема на це все ради?!

Масакра селян на румунськім кордоні.

„Журналь де Женев" з 27. лютого доносить з Букарешту: Згідно з новими інформаціями про змасакрування селян радянською прикордонною сторожею, біля сотки селян, жінок та дітей, тікаючи від злиднів на Радянщині, намагалось дістатися на румунську територію. Їх заскочили червоні салдати та відкрили по них вогонь з кулеметів та рушниць. Незначній частині пощастило перейти по леді на другий беріг, а біля 80 осіб впало під кулями радянської сторожі.

Румунська прикордонна сторожа, сполошена стріляниною, приглядалася цьому страшному видовищу та бачила як нещасливі втікачі падали одні за одними.

Ті, яким пощастило перейти до Румунії всі ранені. Їх перевезли до шпиталів. Вони всі в жалюгіднім стані. Обдерті та виголоджені. Вони тікали від страшних злиднів, що панують по радянських селах.

(Укр. Бюро в Женеві.)

ПЕРЕД ВИБОРОМ ПРЕЗИДЕНТА В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 3. III. ПАТ. З нинішним днем [illegible] речинець зголошування кандидатур на становище президента німецької республіки. Досі [illegible] лошено 5 кандидатів, а саме: Гінденбурґа, [illegible] лера, Тельмана, Дістерберґа й [illegible]. Останній кандидат відсиджує тепер [illegible] ці. Міністри візьмуть особисто участь [illegible] чій кампанії в користь Гінденбурґа. [illegible] будуть промовляти 11. ц. м. [illegible] Берліні та міністр фінансів у Кеніґсберґу.

При зміні адреси просимо подаватйи стару адресу.

Дрібні вістки.

Управа міста Борислава, що на основі останнього перепису має поверх 41.000 мешканців, ухвалила бюджет, що обіймає в доходах і видатках квоту 1.780, 708 зол.

Біля Кеніїсбергу побилися комуністи з гітлерівцями, при чому дві особи вбито і кільканацять ранено.

В околиці Липська відкрили багаті джерела нафтової ропи й поклади сірки.

У звязку зі створенням манджурської держави японський уряд наказав перемалювати відповідно всі шкільні мапи.

—o—

ПЕРЕМИРЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ. КИТАЙСЬКИЙ ВІДВОРОТ.

ШАНГАЙ, 3. III. ПАТ. Генерал Ван, шеф штабу 19 китайської армії, заявив кореспонденгові бюра Райтера, що наказано загальний відворот на північ від Су-чов і заняти приготовані позиції в Нан-чан і Пун-шан. Китайські війська в Нан-тао і на південь від Су-чов мають відступити і заняти дворець Ґсін-чан, на залізничій лінії Шангай—Ган-чов. Ген. Ван зазначив, що відворот китайських військ був конечний тому, що японські війська висіли на північ від Ліюго та окружували китайські війська в Су-чов.

—o—

ПІСЛЯ ЗНЕСЕННЯ ЗОЛОТОВОЇ ВАЛЮТИ В АНҐЛІЇ.

ВІДЕНЬ, 3. III. ПАТ. Місцева преса довідується з Льондону, що наслідком знесення золотої валюти в Анґлії золото в Льондоні підскочило в ціні на третину. Тому, що рівночасно вернуло довіря до фунтової валюти, яка визволилася від покриття золотом, виросла ріжниця між вартістю гроша і вартістю золота. Гіндуські князі, що все ще переховують у своїх скарбницях великі багатства, користають з конюнктури, щоби частину своїх скарбів вислати до Льондону. Тим робом гіндуські магараджі оздоровили в останньому часі свої фінанси.

—o—

СЕЛЯНСЬКА РЕВОЛЬТА У ФІНЛЯНДІЇ.

Президент фінляндської республики вислав радіотелеграму до табору ляпівців, приказуючи їм розійтися негайно до дому та обіцюючи їм безкарність, якщо не закликуватимуть до бунту.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

ОСТАННІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ В СЕНАТІ.

У четвер сенат радив дальше над бюджетом. До дискусії над бюджетом м-ства військових справ не записався ніхто, тому перейшли до нарад над бюджетом м-ства закордонних і внутрішніх справ. Сен. **Роман** (ББ.) ствердив, що про бюджет майже не говорили, а дискусія оживилася наслідком політичних справ. У дискусії над справами **українського населення** зазначилося в більшості сенату та в міністра одностайне становище. Справедливе є домагання українського населення, щоби не утруднювати його національних, культурних і економічних прикмет, та бесідникові здається, що поляки зложили вже доволі доказів, що їм є чужою політика гнету або насилля. Одначе форма будучого розвитку української національности не може бути така, щоби міг виринути сумнів щодо суверенних прав Польщі що торкається всіх її земель та щоби ті форми могли заперечити цей очевидний факт, що в Сх. Галичині автохтонами є так само поляки як і українці. **Колиб заперечено це, то цісі справи в ніякому випадку не будуть розглядати ні в Женеві ні в Лізі Націй.** Тут треба промовляти відповідною мовою й усіх сенаторів, отже і сенаторів іншої національности обовязувати має принцип виписаний на салі сенату, що Салюс Реі Публіце супрема лекс есто. (Голос на українських лавках: Юстіція фундаментум регнорум. Інший голос: Це не написане). Бесідник: Українці мабуть забувають, що жалі, які вони там предкладають, не все тепер находять зрозуміння, спочування а навіть зацікавлення.

Переходючи до територіяльних справ, каже бесідник: Пристрасну дискусію викликала справа **Сх. Галичини.** Комісія станула на становищі, що всі землі, на яких йде про співжиття польського й українського населення, повинні

творити одно воєвідство, хоч процент українців є інший на сході тієї території, а інший на заході. Столицею тієї великої адм. округи мав би бути **Львів.** Чи й як уряд здійснить проекти комісії для уліпшення адміністрації, не знаємо, та можна сказати, що доцільна організація урядової адміністрації тісно звязана з доцільним поділом на округи як із річевих так і з ощадностевих причин.

Сен. **Макух** заявляє, що всі потягнення дотеперішних урядів вказують на те, щоби розвиток українського населення спинювати, а щоби лише методи були ріжні. Бесідник апелює до міністра, щоби спинив самоволю властей. Згадуючи про поліцію зазначує, що політичні процеси у Львові, Бережанах і Тернополі виявили безперечно, що поліція бе та знущається. Після заяви мін. Перацького можна було сподіватися, що відносини злагідніють, та це не сталося. Це доказує, що ці заяви були лише словами.

При кінці дискусії промовляв мін. **Перацький.**

ЩЕ ОДНА СКАРГА НА ЯПОНІЮ.

ЖЕНЕВА, 3. III. ПАТ. Делегат Китаю Єн зложив у секретаріяті Союзу Народів ноту, повідомляючи про нові завзяті наступи Японії, висказуючи при цьому жаль з причини можливости перервання мирових переговорів з вини Японії.

КОНГРЕС 47 ДЕРЖАВ.

Мирові переговори розбилися.

ЖЕНЕВА, 3. III. ПАТ. Голова Ради Ліґи Націй Поль Бонкур отворив надзв. засідання Ліґи Націй. Заступлених є 47 держав.

На пополудневім засіданні китайський делегат Єн повідомив, що переговори в справі перемиря розбилися. Умовини, які поставила Японія, це умовини побідників для побіджених. Тому Китай мусить відкинути їх. Японія дала багато обітниць, та їх не додержала. Тому Китай домагається: 1) Щоби збори докладно полагодили спір згідно з проектом Ліґи, 2) щоби зробили все можливе задля перервання боротьби та завойовування китайської території, 3) щоби ствердили, що Японія зломила пакт, 4) що Китай не поносить відповідальности за теперішній фактичний стан. Одиноким, що може вчинити Китай, це дальше боронитися перед японськими наступами.

—o—

НЕ ВДАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ НА КОРАБЛІ.

ЛЬОНДОН, 3. III. До Женеви прийшли вістки, що конференція, яка мала відбутися на кораблі „Кент" не вдалася, бо китайці заявили, що не вірять у миролюбність японців. Японці заявили, що їх военна акція скінчилася, тому готові відступити японську дільницю міжнародній концесії під управу муніц. влади.

—o—

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 792—?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорущина 5.** (біля кіна „Аполльо") поручає по найнижчих цінах, ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 786 57—100

— **Народній Зїзд УНДО.** Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання відбудеться у Львові в днях 25. і 26. березня ц. р.

— **Відложення розправи.** Перед судом присяжних у Львові мала розпочатися 3. ц. м. розправа проти б. посла о. д-ра Пелліха, гр. кат. пароха в Радехові, обвинуваченого в державній зраді і т. п. Тому, що обвинувачений з причини недуги не міг приїхати, розправа відбудеться пізніше.

— **За здвигнення памятника композиторові Денисові Січинському.** Прохаємо всі ті музичні та співацькі товариства, до яких ми звернулися із закликом надсилати жертви на будову памятника на могилі композитора **Дениса Січинського** у Станиславові, що не наділали ще своїх жертв, щоби зробили це в найкоротшому часі, бо памятник уже замовлений, а Комітет не має ще відповідної готівки. Прохаємо також і загал громадян, які бажають причинитися до звеличання памяти пок. композитора, щоби надсилали свої лепти на адресу: Український Кооперативний Банк у Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 23, на конто ч. 1303. — **Комітет будови памятника Ден. Січинському у Станиславові.**

— **Історія України в анґлійській мові.** У Берліні вийде в анґлійському перекладі „Історія України"—Михайла Грушевського з дописками перекладчика Юрія Сімсона, професора університету в Саскечевані — Канада. Видання призначене в першу чергу для Канади та Злучених Держав.

— **З нашого карнавалу.** Вечерниці театральної дружини „Цвіркуна", що відбулися в середу в салі Ремісничої Палати, стягнули, не зважаючи на добру підготовку й рекляму у пресі, катастрофально мало публики. Цікавій програмі вечерниць прислухувалося ледви кількадесять учасників. А брав у ній участь балет (з рекламовими еволюціями пасти Елеґант і чоколяди Бранка), виступав теж арт. Сорока з дотепним, наскрізь актуальним монольогом, а крім цього була виведена радієва авдиція (пародія пера Р. Сливки) у виконанні арт. Якимової, Сороки і Залуцького. На жаль, сподіваного заробітку не було, а навпаки — вечерниці принесли дефіцит...

— **З Радянської України.** Після перемін складу в раді комісарів УСРР прийшла черга на Центральний Комітет Комуністичної Партії б. України (ЦК. КПбУ). У склад ЦК. КПбУ. кооптували нових членів: Реденса, Румянцева й Пахомова. Секретарем ЦК. КПбУ. вибрали Зайцева. У редакційному складі „Комуніста" у звязку з тим теж настали деякі зміни.

— **Бескиди на фільмі.** Клюб туристів у Орлові на Шлеську в Чехословаччині приготовляє природничу фільму з Бескидів. Фільма відвідає кіна Чехословаччини та закордону.

— **Пожежа кіна „Пасаж" у Львові.** Вчора перед полуднем повстала пожежа кіна „Пасаж" у Львові. Згоріла частина стелі; знищений теж екран. Шкоди сягають 20.000 золотих. З причини знищення, яке вчинила пожежа, кіно буде місяць нечинне.

— **Самогубство безробітного.** У гостинниці „Депенданс Сіти" при вул. Сикстуській у Львові застрілився 23-літній безробітний, б. урядовець львівського відділу Варшавського Дисконтового Банку, — Ярослав Островський. Він нездужав на груди й перебував у Закопаному на лікуванні. Коли вернув звідтіля, не пішов до дому свого батька Миколи, що мешкає при вул. Вірменській та є урядовцем банку „Защита Землі", але найшов кімнату в гостинниці, щоби покінчити життя. Одні впевняють, що причиною його самогубства була недостача праці, другі, що безвиглядність дальшого лікування.

— **„Родина на продаж".** Розвідчик Самеркорн у Ню-Джерсі втратив працю. За два місяці він видав свої ощадности. Що робити людині, коли не має чим прохарчувати свою родину? Самеркорн помістив таке оголошення в часописі: „Дешево родина на продаж. Людині з добрим смаком вистане раз поглянути на мою дружину, щоби переконатися, що ціна 40 долярів визначена за неї надто низька. Вона середнього росту й ваги 197 фунтів. Дайте їй у руки держало мітли, а вона прожене геть кожнього бандита. Не скриваю, що майбутній власник моєї дружини мусітиме доплатити дентистові 18 долярів за зуби, які вона недавно вставила. За синів Фреда й Майка я вимагаю по 25 долярів, не зважаючи на те, що за Майка варто заплатити 50 долярів. Коли його будете використовувати якслід, то за пів року він амортизує ціну купна та приноситиме вже чистий дохід". У висліді такого оголошення безробітний розвідчик одержав більш двох тисячей долярів підмоги, а його родини не купив ніхто...

— **Син Ліндберга в руках шантажистів.** Як ми вже повідомляли невідомі злочинці викрали 19-місячного синка Ліндберга. Поліційні розшуки не дали ніякого висліду. Керманич контрабандистів алькоголю Аль Капоне, що перебуває в тюрмі засуджений на 10 літ тюрми, призначив від себе 10.000 долярів нагороди за віднайдення дитини. „Ню Йорк Ньюз" повідомляє, що злочинці погрожують, що вбють маленького Ліндберга, коли не одержать окупу 50.000 долярів. Ліндберг знеохочений до поліційних заходів, хоче заплатити окуп, щоби вирятувати сина від смерти.

— **Американське полювання на злочинців.** У Спрінґфільд у стейті Місурі Злучених Держав поліція облягала фарму, де перебували бандити з гурту братів Йонг. Підчас завзятої оборони вбили злочинці шість поліцаїв і трьох важко ранили. Коли поліція здобула фарму виявилося, що злочинці втікли підземним льохом і

щезли без сліду. Поліція рішила пімстити смерть своїх товаришів і зорганізувала погоню з усією воєнною зброєю від газових бомб до скорострілів, літаків і гончих псів. До поліційних відділів прилучилися тисячі приватних людей і почалася облава у трьох стейтах: Місурі, Окльогамі і Тексасі. Швидко зловили менше небезпечних членів із гурту братів Йонґ. Дім, де перебували керманичі гурту — брати Йонґ, окружив кордон поліції та почав його обстрілювати із скорострілів. Коли вкинули туди бомби з дразливим газом, поліція взяла дім приступом. У домі лежали два вбиті брати Йонґ, кількох злочинців арештували — між ними третього брата Йонґ і дві сестри. Лиш один член бандитського гурту встиг утекти.

— У кількох словах. У Празі відкрила поліція школу злодіїв і грабіжників; школою кермував б. розвідчик. — Комісаріят війни Радянського Союзу має в бюджеті 1932 р. 1,278.500.000 рублів предвиджених видатків. — Два молоді естонці, що виїхали човном через Атлантик 25. січня ц. р. з Плімут — приїхали здорові до Америки. — На побережах Норвеґії мають рибаки великий успіх у ловлі оселедців, наловили їх стільки, що не зможуть усіх продати. — Підчас пожежі літака в Римі на летунській площі було попарених кількох робітників; один згорів. — Корабельна лінія Кунард розуміє сьогоднішні обставини: видає білети на переїзд океану за 25 відс. ціни, решту можна платити ратами.

— **Інформації про Оріян-Генна-Шампон, який фарбує волосся від звичайного миття.** При продажі засобів до фарбування волосся, а спеціяльно Оріян-Генна-Шампон конче треба добре інформувати клієнтелю. Оріян-Генна-Шампон фарбує сиве волосся на кожний природний колір та виніжнює і прикрашує волосся кожної барви. Цей спосіб витворюють у 10-ти відтінках, а саме тому, щоби кожна Пані могла купити найбільше відповідний для неї відтінок. Давніше фарбування волосся було дуже складне і коштовне. Тепер воно дуже просте, легко може його виконати кожний навіть найменше зручний. Велику скількість прихильників завдячує Оріян-Генна-Шампон тому, що після кожного змивання голови волосся стає гарніше та густіше. Отже не дивно, що не лише його вживають до фарбування, але і до плекання волосся, завдяки його складникам. Відріжнюємо Оріян-Генну-Шампон від інших мил до фарбування волосся зі штучним барвилом, на підставі того, що Оріян-Генна-Шампон фарбує знаменито і плекає волосся завдяки більшій скількости чистої генни. Оріян-Генна-Шампон фарбує усі краски і відтінки без закиду. Від найяснішого відтінку бльонд до темно чорних — волосся виглядає природне, дбайливо виплекане. Постепенно і незначно для окруження сиве волосся набирає природної барви, а волосся неозначеної барви стає гарніше. Волосся треба мити як звичайно від 8 до 14 днів Оріян-Генна-Шампоном відповідного відтінку, полокати і сушити як при нормальнім змиванні голови. Після кількох разів замість сивого волосся маємо природне. Тому, що цей препарат між іншими прикметами має ще і ту, що є дешевий, він доступний для кожного. Треба ще додати, що Оріян-Генна-Шампон є нешкідливий, доказом чого численні голоси найповажніших заприсяжених судових хеміків. Домагайтесь всюди. Генеральний представник на Польщу Фр. Богач, Бидгош, вул. Двірцева 14.

З театру.

Великий Театр: „ЛЮДИ В ГОТЕЛІ", песа на 3 дії Вікі Бавм.

Зразок справжньої модерної песи, такої, що може успішно боротись із кіном. Довга низка картин, наче на фільмовій стяжці, ворушких і цікавих; і де шукати актуальнішого сюжету як у великім готелі великого міста? Перед нами в анатомічнім перерізі життя великого промисловця, великої балерини, готелевого „щура", таємного знудженого гостя, безробітної машиністки, що починає вчитись „плавати", маленького урядовця, що хоче випити перед смертю останню чашу насолоди — і поза ними марево сучасного великоміського життя: погоня за грішми, коханням і славою.

Переливи нудьги та енергії, чистих поривів і брудної боротьби, наївної віри в ідеали та холодного цинізму чергуються як гості в готелевому голлі, як телефонічні розмови мешканців із сучасного осередка життя та смерти: великоміського готелю. Ніхто не висловлює тут глибоких афоризмів, не виголошує патетичних промов — у метушні сірої буденщини нема на це часу. Мимохіть нагадуються найкращі сцени з такої буденщини в песах Горкого та Чехова; та тут вони осяєні електрикою та наелектризовані темпом нинішнього життя.

Одна із найцікавіших пес за останні роки у Львові, виставлена на великоміськім рівні.

м. р.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

бл. п. о. Андрею, пароху в Вислоку Нижнім, упо-
бл. п. о. Андрею, пароху в Вислоку нижнім, упокоїлася дня 2. березня ц. р. в домі свого сина о. Андрея, пароха в Підлубах к. Яворова, в 98-му році життя. Похорони відбудуться 5. березня ц. р. В. І. П.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3 III. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·80 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., яєць 4·60.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Пятниця, 4. III. в год. 8. веч. опера „Лякме" (ост. виступ Е. Бандровської).

Субота, 5. III. в год. 4. поп. „Сон літньої ночі".

Субота, 5. III. в год. 8. веч. „Люди в готелі".

Неділя, 6. III. в год. 3.30 поп. „Тоска".

Неділя, 6. III. в год. 8. веч. „Люди в готелі".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 4. III. в год. 8. веч. „Святе полумя" (ціни популярні).

Субота, 5. III. в год. 8. веч. „Щастя від завтра".

Неділя, 6. III. в год. 4. попол. „Рокcі".

Неділя, 6. III. в год. 8. веч. „Щастя від завтра".

Кіна.

АПОЛЬО: „Повітреплав Л. А. 3".

КАСІНО: „Трейдер Горн" (В. С. Ван Дайк).

КОПЕРНИК: „Quo vadis".

ЛЕВ: „Безіменні герої".

МАРУСЕНЬКА: „Quo vadis".

МІРАЖ: „Відродження".

ОАЗА: „Давид Гольдер".

ПАН: „Мадам Сатан".

ПАЛЯС: Звукова комедія „Ронні" (Катерина Нольь).

ПАСАЖ: „Король Конга", екзотична звукова фільма та додатки.

ПРОМІНЬ: „Граф Каліостро".

СОНЦЕ: „Обвинувачую".

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон на зальотах" і Гарольд Льойд.

УТІХА: „Війна та кохання" (Гейрі Купер), „Таточку, я хочу графа" (Гарі Ліатке).

ХИМЕРА: „Цвітка Альжиру".

Програма радіо.

Неділя, 6. березня 1932.

Лайпціг (259,3) 11.30 „Навтілюс на полярних морях". **Мілано** (331,4) 17.40 Танкова музика. **Брно** (341,7) 19.00 Академія в честь Масарика. **Льондон** (356.3) 16.45 Концерт. **Гельсінгфорс** (368,1) 18.10 Концерт. **Гамбурґ** (372.2) 22.20 Танкова музика. **Букарешт** (394.2) 20.00 Оперетка. **Берлін** (418) 16.45 Література. **Рим** (441.2) 20.45 Концерт. **Прага** (488.6) 19.05 Вечір. **Брюсель** (509,3) 21.00 Концерт. **Відень** (517.2) 19.15 Пісні. **Рига** (525.4) 21.35 Танкова музика. **Мінхен** (532.9) 19.00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 22.15 Концерт. **Ленінград** (1000) 16.00 Концерт. **Осльо** (1083) 22.35 Танкова музика. **Москва** (1481) 18.00 Література.

Львівське радіо.

Субота, 5. березня 1932.

Львів (380,7) Перегляд преси. 11.59 Час із Варшави. 12.10 Шкільний ранок. 12.45 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 13.15, 13.40, 14.00, 14.20 Господарські гутірки. 13.55, 14.15, 15.00, 15.25 Грамоф. кружок. 15.15 Військові новини для всіх. 15.30 Шахи. 15.45 Грошева біржа. 15.50 Концерт. 16.10 Радіохроніка. 16.30 Пісні. 16.45 „Про злих жінок". 18.05 Для дітвори „Казка про золоту рибку". 18.30 Концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Листування. 19.25 „Однокімнатний дім міста". 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „На овиді". 20.15 Легка музика. 21.55 „Боротьба за національну мову в Польщі". 22.10 Концерт. 22.45 Поліційна оповістка. 22.50 Танкова музика.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВИКАЗ ЖЕРТВ

зложених у зол. на „Фонд Ветеранів" у IV-му чвертьрічю 1931 р.

Аґенція З. Г. Б. Станиславів 19, Д-р А. Артимович, Перемишль 6, учит. Б. в Б. 3, учит. А. Балиндюк, Чижев 15, К. Бачинський, Городок 9, А. Бачинський, Калуш 12, Д-р Д. Блавацький, Бібрка 15, С. Бріль, Тудорів 6, проф. І. Брикович, Тернопіль 6, о. І. Брикович, Кривеньке 6, о. В. Венгринович, Ваньовичі 12, о. І. Винницький, Залізці 12, В. Вороновський, Буськ 6, о. І. Гаврилишин, Лучиці 2, Д-р Гамаль, Збараж 5, С. Гандзюк, Лубна 5, Д-р Т. Гвоздецький, Липиця Д. 5, інж. Д. Гевський, Мисловиці 15, В. Гайбовицький, Шешори 12, Т. Гоза, Перемишль 9, учит. О. Горбатий, Олькуш 15, учит. М. Гординська, Ваньовичі 12, Д-р Гуркевич, Самбір зб. 138, Д-р М. Гардецький, Кути 10, Т. Гогоц, Борислав 6, інж. Е. Гоїв, Познань 15, нот. В. Дяків, Немирів 15, Д. Жук, Майдан Сін. 3, Д-р Жуковський, Підволочиська 4, о. П. Задворняк, Деревляни 10, о. Л. Залужний, Заланів 6, проф. І. Заяць, Перемишль 6, Мр. І. Заварун, Збараж 3, Д-р П. Зволинський, Болехів 12, М. Зубрей, Перемишль 6, О. Качанюк, Любомирка 6, С. Комар, Воля Раніж. 10, П. Костюк, Руда Паб. 6, о. Кормош, Перемишль 15, К. Котис 7.50, Д-р Кульчицький, Збараж 10, суд. В. Куриловиcч, Добромиль 15, Д-р С. Кушнір, Яворів 9, С. Ласовський, Фільварки 3, дир. В. Левицький, Коломия 24, Д-р І. Левицький, Стрий 20, Ю. Левицький, Осмолода 6, канд. нот. Я. Левицький, Винники 15, Д-р М. Лепкалюк, Галич 5, С. Лотоцький, Вітів 2, Д-р В. Маковський, Ліско 10, О. Максимюк, Катовиці 30, суд. Я. Марків, Бучач 6, М. Марко, Перемишль 6, Т. Мартинець, Станиславів 4, о. В. Микитюк, Ст. Кути 9, М. Михайлів, Рибник 20, О. Моровик, Красноїла 10, В. Моравський, Познань 5, О. Мюллер, Познань 14, М. Ч. в П. 2, Мр. О. Навроцький, Перемишль 5, Л. Налуковий, Копичинці 9, П. Особа, Людвиківка 6, Г. Панас, Броди 15, радн. Т. Пилипівський, Познань 5, о. В. Подоляничук, Чернелів 3, упр. шк. В. Понятишин, Левічни 5, І. Попович, Станиславів 5, інж. С. Попович, Варшава 5, о. Т. Прийма, Дулібичі 20, Д-р М. Пушкар, Ланьцут 6, Д-р І. Рижій, Бібрка 12, П. Романівський, Дучимін 1, Д-р М. Рожанківський, Калуш 20, О. Ружицький, Городенка 60, Д-р М. Сірко, Броди 10, інж. І. Скоропадя, Тернопіль 6, І. Скопик, Катовиці 24, П. Сколиліс, Сікорж 8, П. Смаль 15, І. Сохоцький, Сосновець 5, Д-р І. Станько, Любачів 5, М. Сторож, Мчшина 2, о. К. Стисловський, Девятники 3, І. Стропський, Оглинія 30, М. Тимків, Бабин 20, ФУКТОЛІ Калуш 20, Д-р О. Утриско, Комарно 3, Д-р М. Фільц, Яворів 2, О. Хмара, Коломия 8, Д-р М. Хробак, Перемишль 82, Д-р Чировський, Борщів 5, о. В. Чопей, Галич 3, Д-р І. Яворський, Тернопіль 6, О. Янович, Борщів 1, Службовики П. С. К. Стрий 88.

Львів: Д-р В. Бабій 4, проф. М. Ба[illegible]люк 10, П. Бакович 9, М. Біганський 4.50, Т. Білостоцький 3, Д-р Р. Білас 20, інж. М. Боднар 6, ред. О. Боднарович 6, Я. Бойковський 4, Д-р Д. Бречка 3, М. Бу[illegible]линський 2, В. Варивода 1.50, І. Вахнян [illegible] 6, В. Васильків 2, Д-р І. Вегера 3, І. В[illegible]таницький 0.50, інж. Я. Віницковський [illegible] Д-р Войтович 1.50, Д-р М. Волошин [illegible] С. Волошиновський 9, А. Гаврилко [illegible] проф. С. Гайдучок 4.50, Ю. Галаревич [illegible] О. Ганицький 5, В. Гафткович 10, [illegible] Гаврилевич 10, Г. Гладкий 4, Р. Голов[illegible] О. Голинський 1, В. Головка 6, І. Гриб[illegible] 6, І. Грещак 3, І. Гронницький 4, Я. Гу[illegible]зар 1.50, інж. Р. Ганаський 2, М. Гев[illegible] 1.50, Д-р І. Гижа 2, інж. К. Гурай 3, [illegible] О. Дашкевичева-Степанів 2, Г. Дмитр[illegible] 2, В. Дуткевич 3, інж. Г. Елієшевський 3, інсп. М. Капуста 6, О. Карпінський 6, [illegible] Квасниця 6, В. Кипріян 3, М. Кисіле[illegible]ський 9, М. Климкевич 4, В. [illegible] 6, І. Коваль 1.50, М. Ковлянюк 3, Г. Ко[illegible] 4, Д-р М. Коновалець 4, Я. Косоноцький [illegible] 6, О. Костик 6, інж. В. Коваль 6, інж. [illegible] Коцюба 3, Д-р П. Кравцуцький 7.50, [illegible]бдевич 6, В. Кудрик 4, М. Кузик 2, [illegible] Кульчицький 3, Д. Кульчицький 3, О. [illegible]тний 1, о. Д-р В. Лаба 10, Д-р О. Лавр[illegible]ський 5.40, о. Лазрицький 2, І. Лаба 4, [illegible] Левицький 3, Д-р Д. Левицький 20, проф. [illegible] С. Левицький 2, О. Лемішка 3, Л. [illegible]кий 6, Д-р В. Лишняк 4, Д-р Лужни[illegible]кий 2, О. Луцький 30, С. Магаляс [illegible] Л. Макарушка 7.50, проф. Г. Мастра [illegible] Д-р Л. Максимонько 3, о. О. Мали[illegible] Д-р І. Мартин[illegible]ський 7.50, Я. Маренін 3, Д-р І. [illegible] 4, М. Матюшенко 3.60, інсп. О. [illegible]вич 1.50, інж. А. Мельник 6.50, М. [illegible]ничук 6, П. Мечник 4, Т. Массак 3, П. [illegible]линовський 1, В. Мриглоцький 3, ред. [illegible] Мудрий 4, дир. А. Мудрик 6, інж. Ю. [illegible]драк 15, Д-р М. Музика 5, Е. Мур[illegible] О. Навроцький 6, дент. Я. Насс 4, Д-р [illegible] Німчук 4, Л. Огоновський 6, Д-р [illegible]лексишин 6, інж. І. Ольховий 4, В. Ол[illegible]фрик 3, М. Павлюк 6, І. Пак 2, В. Па[illegible] 16, інж. А. Палій 6, Д-р П. Палійчук [illegible] Д-р К. Паньківський 4, В. Паньків [illegible] Пастерник 0.50, Д-р Я. Пастернак [illegible] Пасіка 6, Д-р З. Петрів 3, К. Пле[illegible] І. Помітишин 15, інж. В. Попович [illegible] Постолюк 2.50, Т. Пшеп 10, інж. [illegible] ковський 6, інж. В. Рижевський 20, [illegible] Рожанківський 5, інж. З. Рушак 4, [illegible] Рудницький 4, М. Рудницький 4, інж. [illegible] Савойка 1.50, І. Семків 7.50, С. [illegible] 6, інж. А. Сербин 6, Д-р В. Старос[illegible]ський 10, І. Стерлюк 6, О. [illegible] Тарнавський 1.50, інж. М. [illegible] Мр. М. Тераєвський 30, ред. І. [illegible] С. Триш 3, С. Трусевич 3, проф. [illegible] чин 2, С. Український 4, В. [illegible] І. Федак 3, І. Фостаковський 3, М. [illegible]халіс 3, Д-р М. Холевчук 1, о. [illegible]кий 6, Д-р П. Цимбалістий 1, [illegible]ринський 5, Е. Чесняк 1, А. Чубатий [illegible] М. Чубатий 6, ред. Л. Чубатий [illegible] Шепарович 15, інж. Ю. Шепарович [illegible] інж. Л. Шепарович 15, Ю. [illegible] К. Єверський 3, Д-р В. Юзьків [illegible] зичинський 6, Л. Ясінчук [illegible]